

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.
Začasno le enkrat na teden.
Uredništvo in upravništvo:
Ljubljana, Velika Čolnarska ulica šte. 19.
Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.
Naslov za telegrame: »Naprejš«, Ljubljana.
Čekovni račun šte. 14.398. (KDZ)

NAPREJ

Glasilo Jugoslovanske socialno demokratične stranke (JSDS).

Letnik VIII., šte. 22.
Četrtna »Naprejš« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetko-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Narodna hinavščina.

Ob 10 letnici Majske deklaracije nismo rekli ničesar. Ker pa je bila neudeležba dijakov kaznovana, smatramo za svojo dolžnost povedati, da je vsako prisilno navdušenje mladine zločin, dvakratni zločin pa, če silijo mladino k navdušenju za stvar, ki ni vredna navdušenja, ampak obsodbe.

Kakor druge narodne slavnosti, tako so voditelji slovenskega naroda tudi proslavo desetletnice Majske deklaracije zlorabili.

Z zastavami in godbami se vzbudi radovednost, šolska mladina, nekaj uradništva in drugi k proslavi komandirani ljudje tvorijo prvo maso slavnostnih »navdušencev«, radovedneži se pridružijo iz nespametne solidarnosti k živoklicem in drugim izrazom navdušenja, voditelji pa kažejo na vse te množice kakor na svoje oboževalce, češ, »ves narod« je za nami!

Tako se dela. Vse narodne slavnosti so na ta način prirejane in pomenijo le zunanje in z zunanjim pompom tako preobložene prireditve, da udušijo vsako resnično notranjo proslavo že v kali, če bi se sploh kje pojavila.

Zdi se nam, da se pri proslavi Majske deklaracije kaka notranja proslava sploh ni pojavila, in zdi se nam pravilno, če se ni.

Res je bila Majska deklaracija napredek proti dotedanemu slovenskemu oficialnemu političnemu gnoju. To je nesporno. Toda Majska deklaracija tega gnoja ni odpravila, temveč ga je samo obrnila, da je kazal na ven manj smrdeče lice.

Klerikalci in liberalci so si bili glede tega gnoja popolnoma enaki in prav smešno je, če si drug drugemu očitajo avstrofilstvo in monarhoilstvo. Zlasti smešno je to, če se izgovarjajo s silo razmer, češ, pod to silo razmer smo bili prisiljeni, kakor je bil prisiljen vsak Slovenec obleči vojaško suknjo. To je zelo žalosten izgovor! Kajti le političen gnoj vodilnih krogov je bil, ki je silil posamezne člane naroda k suženjski pokorščini, ne pa da bi se smeli voditelji izgovarjati s to pokorščino. To pa tem manj, ker je vojno nasilje sicer zmožno prisiliti posameznika v vojaško suknjo, nikakor pa ni bilo zmožno in ne bo nikdar zmožno ubiti duha pri ljudeh, ki duha imajo.

Kdo more prisiliti pesnika, da piše cesarske pesmi?

Kdo more prisiliti duhovnika, da govori proti 5. božji zapovedi in da blagoslovlja morilno orožje?

Kdo more prisiliti učitelja, da piše slavo neslavnemu vladarju?

Kdo more prisiliti človeka, da pokaže svojo dušo z besedami:

»S kanoni vas pozdravimo, vi Srbi,
dom hladan vam postavimo ob vrbi.«

Kdo more prisiliti »jugoslovanske« mestne očete, da spremenijo imena ljubljanskih mostov in jim nataknejo slavna imena neslavnih Habsburžanov?

Kdo more prisiliti človeka s poslansko imuniteto, da govori o osvoboditvi Jugoslovanov v okviru Habsburške monarhije, če mu ta monarhija v srcu smrdi?

Hinavstvo na hinavstvo povsod, kamorkoli pogledaš. Hinavstva je bilo vse polno tudi v letošnjih proslavah 10 letnice Majske deklaracije; slišali in čitali smo celo, da se je ta monarhistični in habsburški okvir s pravim imenom imenoval hinavstvo in razlagal tako, kakor da je bilo takrat to hinavstvo — potrebno!

Resnično ne vemo, čemu bi bila potrebna in koristna proslava hinavske proklamacije iz hinavskih časov. Zato se nam zdi, da je bilo popolnoma prav, če se pri zunanjih proslavah ni pojavila nikjer resnična notranja proslava.

Kako prav je imel dijak, ki se z mnogimi drugimi vred ni udeležil proslave in ki je na profesorjevo vprašanje, zakaj da se je ni udeležil, odgovoril prostodušno: »Nisem imel vzroka za udeležbo.«

Bil je kaznovan z drugimi vred, ki se tudi niso udeležili.

Mogoče se je reklo za utemeljitev kazni, da se je norca delal iz »najsvetejših narodnih čutov«. Kajti svetih in svetejših ter najsvetejših narodnih čutov imamo mnogo, izmed vseh najsvetejši čut je pa — narodna hinavščina.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nemškega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica šte. 5.

Kitajski problem.

Že par desetletij sem je Kitajska torišče krvavih notranjih bojov za tako organizacijo Kitajske, ki bi odgovarjala v zadnjem petdesetletju izpremenjenim gospodarsko-socialnim razmeram kitajske družbe in ki bi napravila kitajsko državno telo odpornejše in zmožnejše odbijati napade in se otestiti prisilnega varuštva tujih kapitalistično imperialističnih velesil.

Kitajska, kakor se je organizirala in usmerila za časa vlade dinastije Mandžu (1644—1912), se je sicer dolgo upirala vsakemu vplivu in napadu tujih sil, a v 19. stoletju je morala odpreti vrata bojevitemu evropskemu kapitalizmu. V takozvani opijski vojni (Anglija se je čutila prizadeto, ker je Kitajska iz zdravstvenih ozirov in iz ozirov na trgovsko bilanco prepovedala uvažati strup opij) v letih 1840—42 so Evropeci prisilili Kitajsko, da je odprla 5 pristanišč za evropske ladje in trgovino. Od teh pristanišč najvažnejši je bil Šanghai, v katerem se je kmalu koncentriral inozemski kapital. V naslednjih letih je izgubljala Kitajska deželo za deželo, morala odpirati vedno nova pristanišča, dovoljevati vedno nove koncesije, dovoliti tujim konzulom vodstvo v sporih med tujci in Kitajci in prišla tako pod močno varuštvo evropskih velesil in pozneje tudi Japonske in Amerike. Vsaka država je svoji legi in potrebam odgovarjajoče pritiskala na Kitajsko.

Življenjsko naziranje Kitajcev (konfucijonizem): češčenje prednikov in s tem zvezana konservativnost, preziranje vojaščine, primitivne gospodarske razmere in organizacije (ki v marsičem spominja na evropski srednji in zgodnji novi vek n. pr. celi), nezadostna upravna organizacija (slabotna centralna vlada, a močna pokrajinska; uradniška kvalifikacija se določa le po poznanju kitajskih klasikov, ne pa tudi upravne stroke same), vse to je bilo krivo, da se Kitajska navalu imperialističnih velesil ni mogla upreti.

Vendar pa se je pod tem pritiskom začel buditi v Kitajcih odpor in začele so se pojavljati težnje po reformah, ki bi napravile Kitajsko odpornejšo. A reforme so bile brezuspešne, dokler so bile odvisne od vladne iniciative, od Pekinga (n. pr. reforme cesarja Kwang-süja leta 1898, pa tudi pozneje po oklicanju republike leta 1912 za časa diktatorstva gen. Juansikajaja), dokler ni začela teh reform izvajati ljudska iniciativa, organizirano ljudstvo. Odpor proti inozemcem je bil brez odločujočih uspehov (n. pr. boksarska vstaja leta 1900), dokler ga ni začelo izvajati organizirano ljudstvo. Severna Kitajska je tudi po proglasitvi republike razpadala vedno bolj in postajala žrtev generalov, ki so obvladovali posamezne pokrajine (eden takih je tudi Čangtsolin).

Organizacija nove Kitajske izhaja iz juga (že zemljepisno je Kitajska precej ostro ločena v južni in severni del). V Kantonu se je pojavil mož, ki je prav za prav položil temelj novi Kitajski: Sunjatsen. Že zunanje okoliščine so bile za to ugodnejše: južni del Kitajske je gospodarsko naprednejši, socialna struktura je bolj zrevo lucionirana; poleg tega živi v neposrednem stiku z inozemstvom ter njihovimi gosp. centri, bolj živo čuti njihov pritisk in je v borbi izkušenejši. Sunjatsen je spoznal važnost sistematične organizacije ljudstva, širokih plasti kitajskega naroda. V Kuomintang (t. j. društvo za odstranitev nebeškega poverila vladajoče dinastije) je že za časa monarhije začel organizirati kmete, delavce in trgovce. Oklicali so svojo vladu v Hankau (pozneje v Nankingu) in preosnovali upravo in finance. Izvedli so bojkot angleškega blaga. Na tej bazi se je organizirala nacionalna armada, ki je prodrla do reke Jang-tse. Po smrti Sunjatsena je dobil velik vpliv današnji poveljnik nacionalne armade Čangkajšek, ki je zmagovito prodiral vedno dalje. V zadnjem času pa se je pojavil hud spor v Kuomintangu. Začenja se uveljavljati razredno nasprotje med plastmi kitajskega naroda, organiziranega v tej organizaciji. Socialno radikalnejši elementi, komunisti, ki so pod vplivom boljševiške propagande, niso zadovoljni s Čangkajšekom, ki nagiba na desno. Prvi se opirajo na industrijsko tromestje Wuhau (med njimi je tudi Hankau), general pa se opira na trgovsko-meščanski Šanghai. Prvi so oklicali novo vladu v Hankau-u, general pa v Nankingu. Prvega maja t. l. je izdal gen. Čangkajšek zanimiv proglas na delavce, iz katerega se lepo vidi današnje stanje revolucionarne Kitajske. Ves spor s proglasom vred pa prav živo osvetljuje problematiko osvobodilnega boja vsakega naroda v današnjem času, ki bi jo mogli izraziti v vprašanjem: ali naj se osvobodilni boj zatiranih narodov in v sled nacionalnega zatiranja dvakrat zatiranega delavstva vrši postopno, začasno z ramo ob rami z domačo buržoazijo, ali pa direktno: vedno in v vsakem času proti vsem enakom: tako proti tujim kakor domačim zatiralcem ka-

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par, Mali oglasi:
beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije za list so poštne proste.

pitalistom, absolutno odklanjajoč z njimi vsako sodelovanje. Proglas, ki ga posnemamo po »A. Z.« z dne 27. junija 1927, se v izvlečku glasi tako-le:

Danes praznujemo prvi Maj, praznik delavstva celega sveta. S tem praznikom izraža delavstvo voljo izboljšati svoje življenje pogoje. Delavci zahtevajo 8-urni delavnik, ideal, ki vsled različnih stopenj industrijalne razvitosti posameznih dežel pri nas še ne more biti udeležen. Prej ali slej pa bo gotovo prišlo do tega in sicer tem preje, čim preje bomo rešili naloge, ki se nam danes stavijo. Vsled napada tujih imperialistov na našo deželo, vsled borbe med militaristi v notranjosti naše dežele in vsled majhne razvitosti kitajske industrije so delavci v resnici najbolj tlačeni razred. Zato postavljamo parolo: Rešimo naše delavske brate tega pritiska. Nacionalna revolucija si stavlja ta cilj, hoče razbiti inozemski imperializem in ukrotiti militariste kitajske dežele, dati na ta način razvojno možnost domači industriji in tako izboljšati gospodarski položaj delavcev. V svojem lastnem interesu naj torej delavci pomagajo nacionalni revoluciji. Kamorkoli je nacionalna armada prišla, je dala priložnost delavcem, da so se organizirali in tudi mezde so se jim zvišale. Tega pa niso dosegli komunisti, temveč prav nacionalna armada. Če torej komunisti zahtevajo danes vedno višje mezde, samo za svoje strankarske interese izkoriščajo položaj, ki ga je izvojevala nacionalna armada, industrijo pa s tem uničujejo in povišujejo število nezaposlenih; kajti povišanje mezd povišuje cene produktov in zmanjšuje vrednost denarja. Tako se ruši kitajsko gospodarstvo. Doli torej s kitajskimi komunisti, ki delavce samo varajo! Doli s kitajskimi komunisti, ki rušijo nacionalno revolucijo s tem, da so se polastili centralnega organa stranke, vlade v Hankau, s sabotažo vojaških operacij in z organizacijo lastne armade. Njihova namera je zavleči vojaške operacije, vreči deželo v najhujši kaos in proglasiti diktaturo. V območju naše armade smo zato razorožili nezanesljive čete in strokovne organizacije na novo organizirali. Naj se torej začne z letošnjim prvim majem nova doba za kitajske delavce. Razbijte vse komunistične in podpirajte prave delavske organizacije! Zopet smo vzpostavili pravo kuomintang-strankarsko centralo in nacionalno vladu v Nankingu in vse svoje sile hočemo osredotočiti na to, da za vedno vržemo pekinške militariste in hankauske komuniste, ki stojijo pod nadzorstvom boljševiškega agenta Borodina. S temelja hočemo rešiti gospodarska vprašanja celega ljudstva naše dežele, zato podpirajte pravi kuomintang in nacionalno vladu v Nankingu.

Proglas nato našteva nekatere točke programa nac. vlade v Nankingu: nastopati hoče proti razrednemu boju (v duhu naukov Sunjatsena), postaviti kapital pod kontrolo države, poddržati nekatere pridobitne panoge in nekatera prometna sredstva, zaščititi delavske interese, v glavnem pa vedno gledati na združitev sil vseh razredov. Dokončati moramo nacionalno revolucijo, predno izvedemo svetovno revolucijo!

Tako končuje proglas. Da bi si mogli ustvariti popolnejšo sodbu o današnjem stanju kitajskega revolucionarnega gibanja, bi morali slišati seveda še drugi zvon: komuniste.

Iz zgoraj navedenih razlogov je prav, da tudi slovensko razredno zavedno delavstvo zasleduje nadaljni potek tega spora, saj stoji tudi slovenski narod v početku svoje osvobodilne borbe! Kako je odjeknil ta spor v ruskih boljševiških krogih in vplival na razmerje med vladu in opozicijo Trockega in Zinovjeva, pa v prihodnji številki.

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

**GRITZNER
in ADLER**

za dom, obrt in industrijo v vseh opre-
mah. Istotam pletilni stroj
DUBIED.

Pouk v vezenju brezplačen. — Večletna garancija.

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

Okoli združitve.

Na sklep našega strankinega zbora, ki je vsekakor omogočil resen razgovor o združitvi vseh strank, ki hočejo združiti, ni doslej reagirala še nobena. Kakor da bi tega sklepa sploh ne bilo in kakor da ne bi bil že 11. junija objavljen v najstarejšem in najrazširjenem delavskem listu, v »Napreju«.

To je dejstvo, ki ga ne bo mogoče utajiti. Enako pa ne bo mogoče utajiti tudi drugega dejstva, da namreč delavstvo res želi združiti in da doslej še noben delavec ni rekel ničesar proti resnični združitvi. Slišali smo še celo, da je delavec-strokovničar, ki ne mara o politiki ničesar slišati in ki zato tem bolj pridno agitira za SPJ na strokovnem polju — tak delavec je izjavil, da je za združitev in da bo smatral za očitno izdajstvo SPJ, če bodo skušali take resne predloge prezreti. Podobnih izjav je bilo v preteklosti sicer že mnogo, marsikdo je že marsikaj obsojal in grozil demagogom, da jih bo zapustil, a vendar jih ni zapustil, ker je bolj komodno biti politično neorganiziran in govoriti o nepolitičnem samostrokovnem boju in valiti vso krivdo na »vse stranke«, namesto prevzeti odgovornost in sodelovati za odpravo krivičnih strank. Vendar pa je vsaka taka izjava nov korak k zavednosti — mnogo takih korakov bo s časom vendarle imelo uspeh.

Ker je ta delavec, ki smo ga tu omenili, železničar in je bil kot zastopnik tudi navzoč na železničarskem kongresu, ki je vsaj v besedah storil precej korakov na poti k socialno demokratičnemu programu (poročilo o tem kongresu je objavil »Naprej« v zadnjih številkah), pomeni njegova izjava že več, vsaj zdi se tako. V svoji strokovni organizaciji je morebiti spoznal, da nepolitičnost ne sme več biti politična brezbriznost, ampak stvarno upoštevanje dejstev brez ozira na želje in hrepenenja, zlasti pa brez ozira na želje in hrepenenja kakršnihkoli prijateljev in sovražnikov. Torej ne delati vsega tako, kakor želijo prijatelji, tudi ne delati vsega tako, da nagajamo sovražnikom, ampak delati vse tako, kakor je prav, pa četudi se včasih zgodi, da je prav to, kar hoče sovražnik. Torej upoštevati dejstva.

Če bo železničarska organizacija na započeti način nadaljevala, če bo še več takih korakov napravila, bo postala sama iz sebe socialno demokratična, bo zavrgla frazo nepolitičnosti in bo tudi v političnih vprašanjih začela priznavati razredni boj. Takrat bo konec demagogije; voditelji so namreč nepotrebni, če vršijo delavske organizacije delo proletarske osvoboditve sami; kar je pa med voditeljstvom poštenih ljudi, bodo vrgli škofovske palice od sebe in bodo postali — sodrugi.

Ta organizacija se že zdaj ne boji več javnosti. Izdala je pred kongresom tiskano poročilo in niti »Naprejevega« hudobnega jezika se ni bala, kakor se ga boji n. pr. Konsumno društvo za Slovenijo, ki ni pustilo poročevalke »Napreja« na svoj občni zbor. Če je tako — zakaj ta strokovna organizacija ne reagira na predlog našega kongresa? Ali hoče biti res še nadalje tako nepolitična, da je nič ne briga, kdo zastopa delavstvo v parlamentu?

Za zaščito proletariata je potrebno, da dobimo poslanca. Zato je nujno potrebno, da se vse proletarske stranke združijo. Vseeno je, kdo bo poslanec, samo, da vsaj enega dobimo.

Tako pravijo kristanovci in zahtevajo kristanovca za nosilca skupne liste, s čimer dokazujejo, da jim ni vseeno, kdo bo poslanec.

Za zaščito proletariata gre. Zato mora biti nosilec liste tak, mož, ki bo res ščitil proletariata. Kdo nam daje garancijo, da nas bo res ščitil? Ali je garancija v lepih besedah? Ali ne bomo iskali garancije v dejanjih, v dosedanjem delovanju?

Ali imamo garancijo pri možeh, ki jim je kapital poskrbel lepe službe, ali pri tistih, ki jim je kapital službo protizakonito odgrizel?

Ali bomo iskali garancijo pri možeh, ki se imenujejo proletarce in socialiste, da mečejo proletariatu pesek v oči, ali bomo videli garancijo v možeh, ki že dolga leta delajo za proletariata in se ne bojijo javne kritike, ker ne delajo nič tajnega.

Mi smo za Möderndorferja, ker vemo, da ga buržoazna vlada preganja samo zato, ker je v boju med delom in kapitalom odločno na strani dela. Tudi vemo, da dela to vlada na zahtevo angleškega kapitala in vemo, da je zastopnik tega angleškega kapitala v londonskem parlamentu poslanec in sicer »delavski« poslanec, organiziran pri isti internacionali kakor SPJ.

Kdo bo za zaščito proletariata sodeloval z direktnimi zastopniki kapitala?

Kdo izmed delavcev bo hotel nastopiti proti Möderndorferju in za upravne svetnike mežiškega rudnika?

Ali je kje kdo, ki bi ne videl, da je enotnost delavstva potrebna in mogoča, da pa je nemogoča enotnost s kapitalisti? Med izkoriščevalci in izkoriščanimi ni enotne fronte in niti neorganizirani je ne marajo, kakor jasno dokazuje današnji dopis iz Zagorja, ki kaže, da je pred 5 meseci skupni nastop vseh zagorskih skupin dosegel samo 278 glasov, zdaj pa brez SPJ 319 glasov, SPJ sama pa 105 glasov. Te številke kričijo po združitvi, sočasno pa tudi proti sodelovanju z SPJ.

In ta stranka, ki ni prav nič odgovorila na predlog združitve v skupno »Stranko dela«, ta znana filialka samostojnih demokratov, nam je poslala zdaj sledeči dopis:

Ljubljana, 24. junija 1927.

Načelstvu

jugoslovanske socialno-demokratske stranke

v Ljubljani.

Podpisani združeni volilni odbor SSJ in »Zedinjenja« Vas tem potom poziva na skupen nastop pri državnoborskih volitvah, dne 11. septembra t. l. Mi Vas pozivamo na to, ker upamo, da je vodstvo Vaše stranke uvidelo, da je napačno ravnalo pri zadnjih volitvah v oblastne skupščine, ko ni hotelo iti v volitve skupaj z ostalimi proletarskimi skupinami: SSJ, »Zedinjenje« in »Enotnost«. S svojo ločeno listo je koristila Vaša stranka samo buržoaziji in je n. pr. onemogočila v ljubljanski okolici delavstvu mandat, ki je potem pripadel delavstvu najbolj sovražni demokratski stranki.

Prosim Vas, da se v roku treh dni izjavite pismeno, ali ste pri sedanjih volitvah za skupen nastop razredno-bojevnega proletariata.

Vas sodružno pozdravljamo!

za združeni volilni odbor:

Kitek Jožet, predsednik

Hönigsman, I. r., tajnik.

O Möderndorferju.

Učitelji deklarirali so zmagali v UJU, zdaj pa delajo proti deklaraciji. Urednik »Učit. Tovarisa« je našemu uredniku izjavil, da Möderndorferja zato ne brani, ker ga preganjajo iz političnih razlogov. »Učit. Tov.« pa da mora biti nepolitičen. Mislili smo, da pomeni deklaracija in njena samostrokovnost toliko, kakor da bodo med učitelstvom vse struje delale za svobodo učiteljstva in branile vsakega učitelja pred vsakim preganjanjem, da bo učitelj smel po svoje misliti; da bodo preganjanci morali povedati stvarne vzroke preganjanja, ne pa — da bo dovoljeno politično preganjanje! Tistim, ki vodijo zdaj deklaracijo, očitamo, da so proti deklaraciji!

V »Mladini« je izšel članek o Möderndorferju izpod peresa Lojzeta Udeta. Glavna vsebina je našim čitateljem že znana iz »Majskega spisa«. Konec Udetovega članka pa tu ponatiskujemo. Glasi se:

Ko se je po aretaciji Möderndorferja nasprotno politično časopisje in zlasti »Jutro« na široko razmahnilo v natolcevanju in sumničenju, sem napisal par člankov v njegovo obrambo. Prvega sem nesel v uredništvo »Narodnega Dnevnika«. Tam so me izkomplimentirali z izgovorom, da se o tej zadevi ne sme pisati, ker da je stvar pred sodiščem. To se seveda g. uredniku ni zdelo čudno, da Möderndorferja smejo svobodno sumničati. Drugi članek sem nesel »Slovincu«. Omejil sem se v njem samo na popravo par netočnosti, ki bi jih bilo mogoče priobčiti celo kljub čednostni previdnosti uredništva, da je treba počakati na izid sodne preiskave in da je treba čuvati strankarsko disciplino. Prav je, da se pri tej priliki spomnim na g. Hrastelja, mariborskega urednika »Slovenca«, ki je pošiljal tako lepa poročila v »Slovenca« kljub temu, da sem mu že več tednov pred aretacijo pisal, v kako težkem položaju da se Möderndorfer nahaja in kako krivično bi ga bilo napadati. Dajem mu javno priznanje za pogum, ki ga je pokazal v mariborski oblastni skupščini z napadom na Möderndorferja, ki je bil odsoten.

Sicer se pa ni primerilo samo meni, da so uredništva odklonila članke, pisane v Möderndorferjevo obrambo. Tudi Dragišu Lapčeviću, srbskemu socialistu, je kakor sem zvedel, »Politika« odklonila tak članek. Če se človek zamisli v to tako trdno sklenjeno črto od mežiškega rudnika preko velikih županov Pirkmajerja in Schaupacha do Belgrada, od »Jutra« preko »Narodnega Dnevnika« in »Slovenca« pa tja do »Politike«, začneja verovati, da je v marksistični analizi družbe in njenih gibalnih sil mnogo resnice. Če omenim še, da niti »Učiteljski Tovarisi«, stanovsko glasilo učiteljstva, ni našel v teh dneh prave besede za Möderndorferja, je pa že preveč jasno, koliko nereda, nezmožnosti jasne lastne sodbe in moralne klavnosti vlada pri nas.

Kadar je v stiski človek z veliko dušo, je dolžnost vseh, da ga branijo. Razne discipline, oziri in pomisleki tu kratkoma niso dovoljeni. Niso dovoljeni! Le v izpolnjevanju tega ukaza je možno združevanje, sicer so razkoli vedno globlji in anarhija vedno večja, sužnost od dne do dne strašnejša.

Težko je živeti Jermanu na slovenski zemlji.

Lojze Ude.

Zlasti zadnje besede so za delavstvo zelo važne. Poštenemu učitelja, kakršnega je imel v mislih Cankar, ko je pisal »Hlapec« — je težko živeti na slovenski zemlji! Delavstvo mu mora olajšati to življenje, kakor je stalo na strani Cankarjevega Jermana, čeprav le v majhnem številu zavednih, samo 7 jih je bilo takrat! Razni oziri na strankarstvo itd. niso dovoljeni, kadar gre za človeka z veliko dušo, ki ga preganjajo majhne duše z veliko materialno močjo. Le izpolnjevanje tega ukaza združuje! To je treba povedati vsem, ki so željni združenja!

Korespondenca.

Gospod Miroslav Pevec, rudar,

Velenje.

Na seji upravnega odbora z dne 6. aprila 1927 je bilo sklenjeno, da do 15. maja izdelajo vsi klubi Delavske zbornice načrte za novi volilni red; uprava zbornice pa bi na podlagi teh načrtov do 1. julija izdelala enoten načrt, nakar bi pričel odsek za volilni red s svojimi pravili.

Opozorjamo Vas na ta sklep upravnega odbora s prošnjo, da izdelate Vaš klub kolikor mogoče hitro osnu-

nizacije. »Krščanske« zveze so obsule Bietrija z laskanjem, dovedli ga baš radi ugleda v Nemčijo in — iz občutka mednarodne solidarnosti seveda — posojali mu denar. — — —

Interesanten je oficialni program žoltilh organizacij na Francoskem. Odrekli so se »vsake stavke, ki ni izzvana z dokazanim uporom podjetnika« (točka 3); da bi primamili delavce, pišejo zahtevo po »svobodi koalicije in svobodi vesti« (točka 9) in zagotavljajo »pomoč za slučaj bolezni, starosti itd.« (točka 6). Dalje voditelji žoltilh trdovratno mažejo delavcem oči, češ, da bodo dosegli soudeležbo na dobičku podjetja — laž, h kateri se zdaj na Angleškem zatekajo gospodje kapitalisti, da bi delavce odvrgli od stavke.

Francoska »napredna« buržoazija se posebno trdovratno trudi razviti žolte sindikate. Na Francoskem obstoji mnogo sindikatov, v katerih so organizirani skupaj delodajalci in delavci. Ves »nauk« žoltilh je zgrajen na tem: da so interesi delodajalcev in delavcev isti in da zato morajo oboji imeti skupno organizacijo. V resnici pa so seveda v teh mešanih organizacijah delavci samo igračka v rokah delodajalcev, ki jih omamljajo.

Francoski žolti se radi hvalijo s svojo močjo. Še leta 1907 so objavili, da imajo 843 organizacij (med tem številom 489 »profesionalnih zvez« in 87 delodajalskih zvez). Število članov pa računajo na 600 tisoč! Številke so silno pretirane. A vendar ni dvoma, da na Francoskem žolti imajo moč. Francija je obljubljena dežela žoltilh. Ni samo slučaj, da je znani ruski špijon Zubatov, ko je hotel »rešiti« delavsko vprašanje v Rusiji, pozval k sebi za nasvet »specialista« in vodjo francoskih žoltilh.

To ulogo, ki jo igrajo v Nemčiji »krščanske« zveze, izpolnjujejo na Francoskem v mnogo skromnejših razmerah — žolti razbijači.

Iz Francije je žolta kuga prenesena tudi v Švico, kjer je zelo močna v eni stroki: pri urarjih. Program švicarskih žoltilh je isti, kakor v Franciji. Avstrija tudi ni prosta žolte organizacije.

(Dalje prihi.)

Dragiša Lapčević:

Razbijaštvo in žolte organizacije.

(Iz srbščine prevedeno in objavljeno s pisateljevim dovoljenjem.)

(Dalje.)

II.

Pojasnili smo postanek in obči značaj žoltilh organizacij. Zdaj pogledajmo, kolikšno je njih število in moč v raznih državah.

Potrebno je — razume se — naglasiti, da žolte organizacije običajno skrivajo vse, kar je v zvezi z njihovimi posli, in glavno svoje delovanje vodijo večji del tajno. Zato literatura niti od daleč ni tako točno seznanjena s stanjem stvari, kakor pri socialističnih delavskih organizacijah.

Na Angleškem je bila leta 1892 organizirana prva velika zveza žoltilh. Nosila je zvaneč naslov: »Svobodna (?) delavska zveza«, ustanovljena pa je bila z denarjem tovarnarjev in podjetnikov. Ta zveza si je postavila za glavni cilj: boj proti stavkam potom razbijaštva in zniževanje mezd s kršitvami tarifov, ki so jih izvajale delavske organizacije. Na čelu »svobodne« zveze je bil neki »kapetan« Kondison, ki je med angleškim lumpenproletariatom nabral okrog 2000 članov zveze. Ta zveza je pošiljala svoje člane v lastnosti razbijačev povsod tja, kjer je bilo treba ugonobiti delavsko borbo in kjer so zato dobro plačali.

Po nekem času je ta zveza spremenila svojo firmo. Nadela si je ime: »Svobodna narodna delavska združitev«. V Mančestru je bil leta 1898 kongres te nedostojne združitve. Na kongresu je bilo 100 delegatov. Delegati so bili samo najbolj izraziti razbijači. Voditelji združitve so se v svojih referatih hvalili, da so v enem letu dobavili za razna mesta 13.000 razbijačev stavk. Kako velika zasluga pred kapitalisti in policijo! ... Pod raz-

nimi firmami nadaljujejo ti žolti škarioti svoje izdajniške posle tudi v najnovejših časih.

V Severni Ameriki se organizacije žoltilh najčešče zbiraajo v provokatorskih uradih, na čelu katerih stoji glasoviti Pinkerton, Pinkertonove »Nacionalne agenture« dobavljajo, kjerkoli je treba, tudi razbijače. Tolpe pa, ki so pri teh agenturah in ki so oborožene, po potrebi tudi ubijajo stavkujoče, popolnoma brez vsake odgovornosti. Taki slučaji so zelo pogosti. Zelo dobro znan slučaj ubijanja stavkujočih od strani Pinkertonovih band je ubijanje v podjetju znanega ameriškega »dobrotnika« Karnedžija.

V Franciji so se žolte organizacije začele razvijati leta 1899. Sledečega leta so se žolti odlikovali z upropaščenjem stavke tkalcev v Kaleju. Žolta organizacija, ki se je bavila s tem blagorodnim poslom, je nosila zvočno ime »Osvobođenje«. Posebno veliko in posebno podlo ulogo so igrali žolti pri rudarski stavki v Monsu. Ustanovitelj žoltilh organizacij na Francoskem je bivši železniški uradnik Launer, katerega so fabrikanti kupili za stotisoč frankov in ki je potem ustanovil razbijaško organizacijo pod firmo »Svobodna delavska borza«. Launer se je medtem kmalu vdal tatvini. Na njegovo mesto je stopila druga, ne manj prodana oseba, neki Bietri, ki se je prej imenoval anarhista, a je potem odšel med špione.

Žolta organizacija, ki jo je ustanovil ta Bietri, je v začetku uživala posebno pokroviteljstvo katoliške cerkve. Neki jezuitski pater (Edvard) se je neposredno obrnil na papeža Leva XIII. s prošnjo, naj to »dobro delo« podpira. Januarja 1904 sta špijon Bietri in pater Edvard začela izdajati časopis z imenom »žolti«. Ko so pa Bietrova podjetja postajala že preveč škandalna, so se začeli katoliški krogi od njega odmikati. Toda zato so »krščanski« sindikati v Nemčiji začeli vneto hoditi za tem razbojnikom. Na svojem kongresu v Esenu leta 1904 so nemške »krščanske« delavske zveze sklenile proti socialistični internacionali ustanoviti svojo »krščansko internacionalo«. A pri iskanju zaveznikov so našli na špijona Bietrija in na njegove žolte orga-

tek volilnega reda, da lahko prične tozadevni odsek z razpravami.

Ljubljana, dne 28. maja 1927.
Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani
Predsednik: **M. Čobal**, l. r. Tajnik: **Filip Uratnik**, l. r.
P. n. **Delavska zbornica za Slovenijo,**
v Ljubljani.

Na Vaš dopis z dne 28. maja 1927 Vam sporočam, da naš klub oziroma Kmečko-delavska zveza ne bo izdelovala lastnega pravilnika za izvedbo volitev v Delavsko zbornico, ker ste do sedaj vsak naš predlog, pa če je bil še tako dobro sestavljen, vrgli v koš. Ako mislite resno, skličite tozadevni odsek, da uredi zadevo tako, kakor je bilo na prvi plenarni skupščini sklenjeno. Obenem Vas prosim, da mi sporočite, kaj ste do sedaj ukrenili zaradi goljufij, ki so se vršile pri razdeljevanju brezposelnih podpor. Predsednik Čobal ima vse podatke v rokah.

Danes mi piše Franc Judec iz Zabukovce, blagajnik Unije slovenskih rudarjev, da naj prekličem tožbo, ki sem jo napravil Zvezi rudarjev. V svojem pismu priznava, da ni izplačal Dorniku v letu 1926 brezposelne podpore, torej je tozadevna blagajniška priloga pri Vas falsifikat. Dogovorite se z gospodom Čobalom, če se da to na prejšnjo imenovanega preklicati. Da sem jaz poslal zadevo državnemu pravdnistvu, je zakrivil upravni odbor Delavske zbornice, ko ni hotel z menoj na seji dne 6. aprila o tej zadevi razpravljati. S tajnikom Uratnikom sva se predpoldan dogovorila, da se vsem denar izplača, zadeva se pa ne izroči sodišču. Svetek je pa na dotični seji povedal, da je glavno, da ima Delavska zbornica potrjena, če je pa denar izplačan ali ne, pa da je stvar dotične organizacije. Posledice pripišite sebi.

Z odličnim spoštovanjem
Miroslav Pevec, l. r., rudar.
Velenje, dne 30. maja 1927.
Gospod **Miroslav Pevec**, rudar.
Velenje.

Prejeli smo Vaš dopis z dne 30. maja 1927, v katerem nam poročate, da svojih predlogov za spremembo volilnega reda ne boste sestavili. Vašo izjavo jemljemo z obžalovanjem na znanje. Pripomnimo pa naj, da je baš tako postopanje krivo, da zbornična večina ne upošteva vseh Vaših predlogov, tudi če so dobri.

Pri vsaki organizaciji se mora izvršiti glavno delo izven sej in skupščin. Odseki morejo započeti s svojim delom šele na podlagi referatov, skupščine pa so organ, ki dolgotrajno predelajo sprejema in potrjuje ali pa zavrača. Same pa skupščine niso zmožne na novo ustvarjati, pa če bi njih seje še tako dolgo trajale. Vaši predlogi se zato ne upoštevajo, ker ne sodelujete nikdar v predpripravi, temveč prihajate s svojimi predlogi popolnoma po svoji lastni krivdi in volji takrat, ko je že vse gotovo.

Ako Vi to namenoma delate, je to eno stališče. Toda v tem slučaju se ne smete pritoževati, če gre skupščina, v kateri Vi nimate večine, preko Vaših predlogov.

Kar se razdeljevanja brezposelnih podpor tiče, so nas od Vas razkrite nepravilnosti prepričale, da bo treba tozadevni pravilnik spremeniti. Pripravljamo predlog, da se bodo nakazovale v bodoče vse podpore direktno po pošti in preko Borz dela, enako kakor je to pri DZ v Belgradu, kateri tozadevni pravilnik Vam prilagamo. Razen tega bomo gledali, da se vsaka konkretizirana nepravilnost popravi. Vse ostalo pa se zbornice kot take ne tiče. Ona je postopala v vsem pravilno. Če je zagrešil kdo kako nepravilnost in mislite, da je prav in koristno, da ga tirate zato pred sodišče, je to predvsem Vaša zadeva in pa zadeva prizadetega.

Tajnik zbornice Vam je v razgovoru nasvetoval, da tega ne delate. Če se morete po tem nasvetu ravnati, nas bo veselilo, — druga pa tu ne moremo ukreniti.

1 priloga.
V Ljubljani, dne 2. junija 1927.

Delavska zbornica za Slovenijo v Ljubljani
Predsednik: **M. Čobal**, l. r. Tajnik: **Filip Uratnik**, l. r.
Op. uredništva. Iz te korespondence se vidi, da je DZ nastopala v vsem pravilno po Uratnikovem mnenju, zato tudi šele zdaj premišljuje, kakšen naj bi bil njen volilni red; da bi namreč socialpatrioti priznavali socialistični program vsaj glede volilnega reda, na to ni misliti. Sicer pa menda volitve itak niso važne, kajti skupščina so po Uratnikovem mnenju samo »organ, ki sprejema ali zavrača« — torej glasovalna mašina.

Slika sedanjega delavskega položaja.

Uredništvu »Napreja« v Ljubljani.
Obenem s pismom sem poslal danes tudi Din 10. — za tedensko 2kratno izdajo »Napreja« in prosim, da bi se mi omenjena svota ne odtegnila na zaostalo naročnino, temveč za zgoraj omenjeno. Kar se tiče zaostanka naročnine Vas prosim, da mi sporočite, koliko dolgujem in Vam bom takoj prve dni prihodnjega meseca vse poravnal.

Imam žal tako službo, da mi ne preostaja časa za iskanje priznanic vplačanih prispevkov, vsled česar tudi ne morem natančno ugotoviti moj zaostanek. Pretekli mesec sem poslal na račun naročnine Din 20. —.

Gotovo boste mislili, da se sedaj jako malo zanimam za ideje in razmah socializma, ker tako zaostajam z vplačevanjem enih kakor drugih prispevkov. Temu pa ni tako. Kajti, ko bi kdo videl ali poznal moj položaj, bo govoril drugače. Kolikokrat in kako rad bi pisal ali delal za naše ideje in t. d., pa preobila zaposlitev in nepraktično privatno stališče mi to vse zabranjuje. Nikdar nisem mabil od nenečnega kapitalista tako izkoriščen kakor sedaj, pa kako naj si pomagam? Ko bi ne bil poročen in imel otroka, še tedna bi ne čakal. Tako pa moram čakati in trpeti. Pa kaj bi tudi pomagalo, ako grem jaz, jih čaka

že 10 drugih na to mesto, kateri so pripravljeni delati še za manjšo plačo. In to je tisto gorje. Saj pravi gospodar ne samo meni: Če ne boš Ti, bo pa drugi, saj jih dobim vsak dan, ljudje komaj čakajo, da dobijo delo.

Tako slabih socialnih razmer, kakor tukaj, še nisem videl. Dalo bi se marsikaj povedati, ali zato je treba dosti časa.

Vedno zvest našim idejam, kakor še takrat v Mežici ob rami sodruga Möderdorferja (kateri mora po nedolžnem trpeti v zaporu prav za prav radi nezavednosti drugih), bom ostal vedno Vaš zvesti sodrug
26. junija 1927. **M. L.**

Razno.

Volilni boj so otvorili prav za prav radičevci v južni Srbiji (Macedoniji). Napadalni duh, ki so ga s tem pokazali radičevci na tleh, ki so vsled srbske rahločutnosti zaradi Macedonije tako vroča, ugaja. Od radikalov nahujskani ljudje so radičevce napadli in Pavla Radića ranili. Brez nasilja pri nas pač ne gre in kri je zlasti v Macedoniji tekočina brez vrednosti.

Spor med Jugoslavijo in Albanijo zaradi tolmača pri jugoslovanskem poslanstvu, ki ga je dala albanska vlada zapreti, je menda končan. Spor med Jugoslavijo na eni in Italijo ter Albanijo na drugi strani pa seveda s tem še ni končan. Dokler obstoji tiranski pakt, s katerim si je Italija pridobila dejanski protektorat nad Albanijo, bo tlelo na obeh straneh: italijanski imperializem bo čuval pridobljeno, Belgrad pa bo iskal ugodno priliko, da zopet apelira na evropsko javnost in na razsodišče društva narodov. Čeprav je razumljivo, da je Belgrad vznemirjen, je za Slovence vendarle koristno ugotoviti, da Belgrad ni niti malo vznemirjen zaradi barbarskega ubojstva, ki ga izvajajo Italijani nad Slovenci in Hrvati pod Italijo, da pa se zaradi Albanije hudo razburja; da mu ni še prišlo na misel, da bi zaradi tega, kar vrše Italijani nad Slovenci in Hrvati pod Italijo, apeliral na evropsko javnost, dočim je zaradi tega, kar skušajo doseči Italijani v Albaniji, zavlpl, da se je slišalo po celem svetu. No, saj je prav, da je zavlpl, toda ta ogromna razlika v postopanju tu in tam daje misliti. Mislimo, opazujmo in ne dajmo se motiti od ljudi, ki jim je takozvani državni interes, kakor ga razumevajo v Belgradu, merilo vrednosti in pravic slovenskega naroda.

Hrvatski blok so 19. junija ustanovile hrvatska federalistična kmetška stranka (Bazala, Polić, Trumbić, Uročić), pravaši (varuhi politične dedščine dr. Starčevića, hudega hrvatskega nacionalista) in hrvatska republikanska kmetška zveza (dr. Buč, zagovornik Radičevega programa iz časov pred kapitulacijo 23. marca 1925). Večjih uspehov pri volitvah ta blok najbrž ne bo žel, kajti moč Radičeva je še vedno velika (dokaz: oblastne volitve) in kmetške množice še vedno čakajo na čudeže, ki da jih bo Radić še naredil. Eno je znal ta mož: priboriti si zaupanje hrvatskega kmeta in se obdati s skrivnostnostjo, ki vzbuja pričakovanje čudežev.

Nemčija in Avstrija hočeta izenačiti kazenski zakonik. Tako potom vzporedne zakonodaje pripravljata tla za združitev obeh držav. Ko bo zunanja politična situacija ugodna, bo združitev Nemčije in Avstrije le še vprašanje slovesne deklaracije, kajti dejanska združitev bo razen na čisto upravno-pravnem polju že izvršena. Tako sta posegli Nemčija in Avstrija po tistih preizkušenih sredstvih, ki so jih Nemci v Nemčiji rabili že pred letom 1866. Združitev takega naroda v eno upravno telo se da pač le zavleči, ne pa preprečiti.

»Delavska politika« z dne 29. junija odgovarja na članek »Za neoportunistično enotno fronto proletariata!« (»Enotnost«, dne 24. junija 1927) s člankom »Za skupni nastop«. Prav je, da opozorimo na duha, ki ga preveva. Tako pravi n. pr.: »Naša moč je v našem številu — — —«. Mi pravimo, da je naša moč v zavednosti in da je moč števila brez zavednosti kakor hiša zidana na pesek. Nadalje se sklicuje na besede s. Fimmena, češ, da »je na shodu v Ljubljani pravilno poudaril itd.«. S. Fimmen je marsikaj pravilno poudaril, seveda le toliko, kolikor spada to v smer toka, v katerem »Delavska politika« plava. Sicer se pa zaradi Fimmenovega prihoda v Ljubljano pri »Delavski politiki« ni spremenilo nič. Zelo rado vedni smo, ali misli »Delavska politika«, da je s. Fimmen »pravilno poudaril«, ko je rekel dopisniku »Slovenskega naroda« (9. junija 1927): »Mogoče bi bilo umestno, da se stvori slovenska emigracija, ki bi iz tujine s propagando dosegla, da da Belgrad Slovincem, kar jim po pravici pripada.« Na to vprašanje bo ostala »Delavska politika« odgovora dolžna, kajti tu se ji zdi, da s. Fimmen ni »pravilno poudaril«. Končno daje nauke »Enotnosti«, da naj bo objektivna, česar baš »Delavska politika« sama najbolj potrebuje in se zato boji diskusije in debate kakor socialno demokratičnega programa sploh, čeprav je tega Fimmen tudi »poudaril«. Zakaj »Delavska politika« ni objavila Fimmenovega govora v celoti? (kakor ga je »Napreja«!)

Sodrug Ivan Domšek, rudar v Hrašniku in član izvrševalnega odbora JSDS in KDZ, se je dne 24. junija pri delu v rudniku težko ponesrečil. Poleg drugih manjših zunanjih in notranjih poškodb ima desno nogo dvakrat zlomljeno. Leži v ljubljanski bolnici na oddelku I. Sodrug, ki prihaja v Ljubljano in sodrugi Ljubljanci naj ga obiščejo!

Za tedensko 2kratno izdajo »Napreja« že od julija je poslalo po 10 Din do 24. VI. 1927 21 naročnikov, ta teden zopet 20 naročnikov, skupaj torej 41 naročnikov. To so še vedno le posamezniki, organizacijskih pol še vedno ni. Požurite se! Zadnji teden je, drugače v juliju še ne bomo imeli »Napreja« po 2 krat na teden, ampak šele takrat, ko bo dovolj predplačnikov.

Žene in dekleta dobijo vsakovrstne informacije, navse itd. redno vsak petek od 14. do 17. ure pri ženski sekciji »Kmetstvo delavske zveze« v Ljubljani, Velika čolnarska ulica šte. 19.

Okrožno konferenco sklicuje Okrožna organizacija Kmetstvo delavske zveze in Jugoslovanska socialno demokratska stranka v Celju v prostorih hotela pri Skobernetu, Ljubljanska cesta šte. 9, v nedeljo dne 3. julija 1927 ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev poslancev v Narodno skupščino. 2. Volina agitacija. 3. Razno. Vabljeni so vse krajevne organizacije JSDS in KDZ mariborske oblasti. — Al. Leskošek s. r., okrožni tajnik.

Op. uredništva. Objavljamo, čeprav bi bilo to sklicanje za oddaljene organizacije prepozno — a organizacije so prejele pravočasno tudi pismena vabila. Ne podcenjujemo koristnost takih osebnih konferenc, na katerih zaupniki organiziranega delavstva stopijo v ožji stik. Vendar pa so za sedanje težke razmere take konference nevarne, ker ni denarja in se jih oddaljene organizacije tudi iz tega vzroka ne morejo udeležiti. (Iz Črne smo že prejeli tako sporočilo.) Ker je vse za Möderdorferja — kolikor imamo poročil — bo tudi ta konferenca gotovo soglasna v tem, kar se pa tiče okrajnih kandidatov, bo pa iniciativa itak v rokah okrajnih konferenc in bo njih predloge izvrševalni odbor spravil v sklad, eventualna nesoglasja pa se bodo morala poravnati na posebnih konferencah. Kjerkoli bi se kaka nesoglasja pojavila, je najboljšje takoj poročati v tisku in predložiti sporno vprašanje vsemu delavstvu, da bodo delegati na poravnajočih konferencah že imeli mnenje delavstva, ki ga zastopajo. Osebna vprašanja pri nas niso tako kočljiva, kakor pri strankah, ki so samo zaradi mandatov na svetu.

OBRAMBNI SKLAD.	
Zadnji izkaz dne 25. junija 1927	Din 3010.40
Nabir. pola št. 7: Alojz Leskošek, Celje	» 20.—
Franc Kosec, Ljubljana	» 10.—
Nabiralna pola št. 117: N. N. 105	» 3.—
N. B. 95	» 3.—
N. N. Trbovlje	» 2.—
Nabiralna pola št. 171: Filip Grabner, Črna	» 10.—
Ivan Rigelnik, Črna	» 30.—
Nabiralna pola št. 173: Alojz Rotter, Črna	» 10.—
Nabiralna pola št. 175: Ivan Čop, Črna	» 50.—
Ivan Arh, Črna	» 15.—
Alojz Struc, Črna	» 10.—
Ivan Grabner, Črna	» 10.—
Jakob Verhovnik, Črna	» 5.—
Nabir. pola št. 126: Viktor Suhadolčan, Trb.	» 10.—
Jože Suhadolčan, Trbovlje	» 2.—
Anton Žaubi, Trbovlje	» 2.—
Ivan Polak, Trbovlje	» 6.—
Franc Rinaldo, Trbovlje	» 2.—
Jože Zelenšek, Trbovlje	» 3.—
Mina Terlepova, Trbovlje	» 2.—
Franc Puntar, Trbovlje	» 2.—
Filip Murn, Trbovlje	» 3.—
Ignac Mrzelj, Trbovlje	» 2.—
Blaž Habjan, Trbovlje	» 4.—
Marija Ovsenkova, Trbovlje	» 2.—
Jože Viderger, Trbovlje	» 3.—

Skupaj Din 3.231.40

TISKOVNI SKLAD.	
Zadnji izkaz dne 25. junija 1927	Din 14.695.30
Leon Potočnik, Ljubljana 50 + 5.75	» 55.75
Ivan Grabner, Črna 9 + 10.—	» 19.—
Alojz Rotter, Črna	» 5.—
Matevž Demšar, Poljane nad Škofjo Loko	» 7.—
Ivan Čop, Črna	» 50.—

Skupaj Din 14.832.05

Pregled organizacij, ki so obračunale za april, bo objavljen v prihodnji številki. Zamudniki, pozor!

Žika je ržena žitna kava. Za otroke pravega zajutreka brez žike ni. Za odrasle lahko pridenete žiki nekaj prave kave. Tako so z žiko zadovoljni otroci in odrasli.

Dopisi.

Zagorje. V nedeljo na 26. junija smo imeli v Zagorju občinske volitve. Bilo je zelo zanimivo, ker smo po dolgem času zopet delavstvo nekoliko zbudili iz spanja in upam, da bodo državnozbornske 11. septembra še boljše. Zdaj sem tudi jaz aktivno sodeloval. Sodrug Srebot je izvoljen. Tudi meni je bila ponujena kandidatura, a sem jo odklonil, jaz delam samo kot zadnji vojak v regimentu. Delavske liste sta bili dve, levičarska in socialpatriotska. Mi smo šli z levičarji. Socialpatrioti niso pod nobenim pogojem hoteli dopustiti, da bi bila samo ena delavska lista in da bi šlo delavstvo združeno v volitve. Ti ljudje so že več kot nesramni, prave sluge kapitala. Moram pa priznati, da so bili levičarji popolnoma na svojem mestu. Patrioti so mislili, da so to zopet take volive, kakor so bile v Delavski zbornici in da je vse njihovo, ali zdaj so grozno razočarani.

Glasovi so bili oddani sledeče: **Demokrati in narodni socialisti skupaj 197.** 23. januarja 1927 so dobili 218, torej so nazadovali za 21 glasov. **Klerikalci** 158 glasov. 23. januarja 1927 187 glasov, nazadovali za 29 glasov. Dne 23. januarja 1927 je bila samo ena Delavska lista »Enotna fronta«, pa je bilo glasov 278. Zdaj pa 26. junija je dobila socialpatriotska 105 glasov, leta 1925 so dobili patrioti pri občinskih volitvah 96 glasov: potemtakem so napredovali za 9 glasov. Levičarji in mi smo leta 1925 dobili 200 glasov, zdaj na 26. junija 1927 pa 319 glasov, torej napredovali za 119 glasov. Torej so letos delavski glasovi narasli od januarja 278 glasov pa zdaj 26. jun. na 424 glasov. Meščani so nazadovali za 50 glasov. Patrioti so pa napredovali za to, ker so dali nekaj takih na kandidatno listo, ki so vedno kričali, da so levičarji, zdaj so pa pokazali, kaj da so. Za patriotsko listo je celo agitiral neki demokrat, bivši župan. Ker je bil na patriotski listi Čobal nosilec, mislim, da so zdaj patrioti dosegli vrhunec.

Želel bi, da bi v »Napreju« nekoliko objavili Zagorske volitve. Mandati so razdeljeni naslednje:

Demokrati in narodni socialisti	6 mandatov
Klerikalci	5 mandatov
Patrioti	3 mandate
Levičarji in mi	11 mandatov

Naša lista se je imenovala Združena del. kmetska lista.

Ker smo že pri volitvah, naj omenim še državno-zborske, ki se bodo vršile 11. septembra, in naj omenim svojo misel: dobro opazujem delavstvo in vidim, da želi skupnosti, vidim pa tudi, da noče pod Kristanovo marelo. Patrioti bodo zopet zahtevali, da bi korakali pod njihovo firmo, ako bi bilo to, potem zopet delavstvo prepade, kar bi bilo vseeno škoda. V slučaju, da ne bo mogoče iti skupno pri volitvah na 11. septembra 1927, naj bi šli vsaj mi skupno z levičarji, v ljubljanskem okrožju naj bi bil nosilec levičar, katerega bi sami hoteli, v mariborskem pa naj bi bil sodrug Möderndorfer, in ni izključeno, da bi bila oba izvoljena, sigurno pa naš sodrug na Štajerskem. Ako se vam to zdi pametno, premislite malo in pojdite takoj na delo. Kakor vidim, so postali zadnje čase patrioti zelo oblastni, in zdi se mi, da hočejo zopet potegniti levičarje. Ali bi ne bilo dobro, da damo patriotskemu papežu in njegovim škofom s kicom po glavi, upanje imam, da bi uspelo.

S sodružnim pozdravom Zagorski delavec.

Iz dopisa samega se vidi, da ni bil namenjen za tisk, zato ne objavljamo imena. Značilno pa je zlasti to, da je januarja enotna lista dobila 278 glasov, junija, torej 5 mesecev pozneje, pa neenotna v boju proti desničarjem postavljena lista 319 glasov. Iz tega se prav razločno vidi, da si delavstvo res želi združitve, a le z delavstvom, ne z demagogi. Te številke naj študirajo vsi, pa bodo prišli do sklepa, da je enotnost mogoča le brez SPJ. — Seveda je pa treba paziti, da ne bo nikjer prostora za kakega provokatorja, ki bi nam vstulil teorijo nasilja in s tem omogočil vladi, da nastopi proti izvolitvi delavskih zastopnikov s pomočjo zakona o zaščiti države. Držimo se načela javnosti, ki razorožuje vse provokatorje!

Premišljuje, proletarci!

Če bi se delavstvo zavedalo svojega položaja, v katerem se nahaja, bi pri volitvah znalo vzeti vodstvo in upravo države v svoje roke. Proletariat, ki ga tvorijo industrijski in kmečki delavci, javni in privatni nameščenci, bajtarji, mali kmetje itd. vsi, ki si služijo svoj kruh z delom, vsi ti se bodo rešili le z lastnim delom. Rešitev proletariata mora biti delo proletariata samega. Tako pravi Karl Marks in resničen je pregovor: kolikor moči, toliko pravice. Brezposelnost; redukcije so na dnevnem redu; beda se kopiči. Kje je izhod iz te zagate? Ta izhod bi bil lahko pri volitvah 11. septembra, če bi proletariat spregledal in za te volitve postavil in volil može, ki so se že izkazali kot pravi zastopniki vseh izkoriščanih. Vendar moram omeniti, da se kažejo vsi govorniki in agitatorji raznih strank kot edini pravi ljudski zastopniki in prebridko smo že vsi občutili, kakšno plačilo je želo naše zaupanje do teh ljudskih zastopnikov. Zato dandanes ne verujem več nikomur, če ne stoji za njim resna politična organizacija, ki jamči, da bo vsak izvoljenec svoje obljube izvršil. Taka stranka je v Sloveniji samo ena. Samo v socialdemokratski stranki, ki vodi svoj boj in sploh vse delo javno, je mogoče kontrolirati delo poslancev itd. Pri vseh drugih strankah odločujejo le zelene mize v korist osebnih in-

teresov posameznikov in v veliko škodo celokupnega delavskega razreda. Med te stranke spada tudi SPJ — po domače socialpatriotija. Ta SPJ se ponaša z geslom razrednega boja, nje pristaš pa obenem nameščenec Delavske zbornice je pa izjavil, da je razredni boj konjska figa. Vodstvo neodvisnežev pri nas vodi žal samo revolucionarno demagogijo, kajti dosedaj je vedno bilo pripravljeno pomagati SPJ na noge. S svojo demagoško agitacijo so ponovno prepredili enotni nastop, da celo pravo združitev proletariata, ki bi omogočila pravi preobrat v državi v korist tistim, ki si z delom služijo svoj kruh. SDS in SLS, obe obljubljata, da sta edini rešiteljici krize. A ravno ti dve stranki sta pa glasovali za vse tiste zakone in davke, ki obremenjujejo le delavne sloje. Ne ena ne druga se pa ne upa obremeniti tudi kapital. Žal, da res še mnogo delavcev v svoji slepoti hodi pod praporom teh strank. Da pa SPJ ni nič boljša od teh strank, nam dokazuje nje enotno delovanje z SDS in SLS v Delavski zbornici, v Bolniški blagajni itd., po raznih institucijah. Najnovejši kričeč slučaj je pa ta, da SPJ ni niti z mezinem ganila proti nastopu angleškega »delavskega« poslance Monringa, ki je upravni svetnik mežiškega rudnika in ki kot tak meče na cesto zaupnike mežiških rudarjev, med njimi celo dva po zakonu za-

ščitena obratna zaupnika. Ob službo in v preganjanje je angleški kapital spravi tudi duševnega voditelja in aktivnega proletarskega boritelja učitelja s. Vinka Möderndorferja. SPJ kot »stranka« ni storila proti temu ničesar. Socialpatriotska večina v Delavski zbornici pa ni zmožna braniti niti z zakonom zajamčene pravice delavskih zaupnikov. V »Napreju« smo te očitke čitali, vendar pa odgovora nismo dobili in se mi zdi potrebno spomniti SPJ na ta madež, ki ga je napravil njeni stranki in internacionali angleški poslanec Delavske stranke Monring. Sramotno je to za SPJ, zlasti ker ima centralnega tajnika Delavskih zbornic v Belgradu dr. Topaloviča, ki je obenem tudi član glavnega odbora te internacionale. To so dejstva, ki dokazujejo protidelavsko delovanje SPJ. Dokler gospoda te zločine ne opraviči in popravi, ne more in ne sme uživati zaupanje delavstva. Levičarji pa, če hočejo popraviti svoje dosedanje zmote, morajo brezpogojno nehati delati stafažo pri raznih prireditvah SPJ, ki je proletariatu tembolj nevarna stranka, ker s svojimi govori in frazami zagovarja razredni boj, v dejanjih pa kaže, da ji je razredni boj — konjska figa. Proletarec premišljuje in spregledaj!

Rc.

1. julija — 2400 izvodov.

KARL POLLAK D.D. LJUBLJANA.

Detajlna prodaja

čevljev po tovarniški ceni
na Dunajski cesti št. 23 na dvorišču.

Za časa velesejma

od 30. junija do 15. julija
velika inventurna razprodaja

Med njimi nekoliko **1000 parov** raznovrstnih vzorcev itd. **po izvanredni nizki ceni.**

Moških in ženskih čevljev od **Din 60°-**
ter fantovskih, dekliških in otroških od **Din 20°-** navzgor.

Velika zaloga sandal

iz rjavega blank usnja od šte. 20 do 46.

Poleg tega konfekcijski in jermenarski izdelki, kakor gamaše, aktovke in nogometne žoge.

Gospod lekarnar Blum, Subotica.

Čast mi je sporočiti Vam, da so mi Vaše kapsule Larucin zelo dobro pomagale pri spolni bolezni in da je kapanje povsem prenehalo. — S spoštovanjem K. M. Maribor. — Kapsule Larucin se dobivajo po 20 Din v vseh lekarnah. Glavno skadišče: Apoteka Blum. Subotica.

Popravila vseh sistemov pisarniških strojev mehanik
IVAN LEGAT, Maribor
Vetrinjska ul. 50. — Tel. interurb. 434.

Če še ne veste pa se prepričajte

kje se dobi najboljšo kapljico dalmatinskega in domačega vina, ter likerje, sadne soke itd. Izborna domača in primorska kuhinja. Vse na novo preurejeni prostori

Gostilna otok „Vis“
Židovska steza 4.

Za obilen obisk se priporoča

Fran Benčič

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Vsled ugodne nabave surovin znatno znižane cene
nogavicam in drugim pleteninam

Vse odjemalce prosimo, naj zahtevajo cenike
Vsakóvrstna naročila sprejema naš zastopnik in naravnost tvrdka
M. Franzl & Sinovi
Ljubljana, Privoz 10

Poštni predal 44

Telefon 425

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palice, vilice, noži, škarje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ulica št. 6, reg. zadr. z om. zav.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.